

Dewayne Michaels stătea în rândul doi al amfiteatrului, holbându-se la profesor cu speranță că expresia feței sale putea trece drept interes. Își simțea pleoapele atât de grele, încât avea impresia că de ele i se cususeră plumbi de pescuit. Capul îi zvâcnea în ritmul bătăilor inimii, iar gustul propriei limbi îl făcea să creadă că pe ea se ghemuise ceva care-și dăduse acolo duhul. Ajunsese târziu, numai ca să găsească sala aceea imensă plină ochi, cu doar un singur loc liber: în centrul celui de-al doilea rând, chiar în fața conferențiarului.

Mda, grozav.

Dewayne studia de fapt ingineria electrică. Se hotărâse să frecven-teze cursul ăsta din același motiv pentru care o făcuseră toți studenții la inginerie din ultimele trei decenii – era o bagatelă. „Literatura Engleză – O Perspectivă Umanistă“ fusese întotdeauna un curs pe care-l puteai absolvi fără să fii nevoit nici măcar să frunzărești vreo carte. Profesorul care-l predă de obicei, un rahat fosilizat pe nume Mayhew, nu-și ridica aproape niciodată ochii din notițele sale de curs vechi de patruzeci de ani și zumzăia monoton, ca un hipnotizator, pe un ton al vocii numai bun să te-mbie la somn. Bătrânul nătărău nu schimba niciodată subiec-tele de examen și tot dormitorul lui Dewayne era plin de copiile lor. Însă ăsta fusese norocul lui, cursul era predat – numai și numai în semestrul acela – de un individ *renumit*, doctorul Torrance Hamilton. Era ca și cum Eric Clapton ar fi acceptat să cânte la balul de sfârșit de an, așa se gudurau cu toții pe lângă acest Hamilton.

Dewayne se foi, dezolat. Îi amortise deja fundul pe scaunul rece, de plastic. Se uită la stânga, apoi la dreapta. Peste tot, studenții – în marea lor majoritate din ultimii ani – luau notițe, înregistrau pe reportofoane, nu scăpau nici unul dintre cuvintele profesorului. Sala de curs se umpluse în întregime pentru prima oară. Nu se zărea nici unul dintre studenții la inginerie.

Ce tâmpenie.

Dewayne își reaminti că mai avea la dispoziție încă o săptămână în care putea să renunțe la curs. Dar i-ar fi prins bine o notă mare și era totuși posibil ca profesorul Hamilton să fie indulgent la examen. La naiba, toți studenții ăia n-ar fi apărut acolo într-o dimineață de sâmbătă dacă s-ar fi gândit că aveau să fie tratați cu severitate... nu-i așa?

Între timp, așezat în față și în centru, Dewayne se gândi că ar fi fost de preferat să facă un efort ca să pară treaz.

Hamilton se plimba încoace și încolo pe podium, cu vocea lui profundă reverberând. Semăna cu un leu cenușiu, cu părul dat pe spate ca o coamă și purtând un costum elegant, gri-închis, în locul obișnuitelor haine ponosite, din tweed. Accentul lui era neobișnuit, nu semăna cu cel din New Orleans, caracteristic localnicilor, și nu era cu siguranță yankeu. De fapt nici nu prea suna a accent englezesc. Pe scaunul din spatele profesorului stătea un asistent, care lua sârguincios notițe.

– Și astfel, spunea Hamilton, astăzi ne vom ocupa de *Tărâmul pustiu*, poemul lui Eliot – poemul care descrie secolul douăzeci, cu întreaga sa alienare și deșertăciune. Unul dintre cele mai grandioase poeme care s-au scris vreodată.

Tărâmul pustiu. Dewayne își aducea acum aminte. Ce titlu. Bineînțeles că nu se ostenise să-l citească. De ce-ar fi făcut-o? Era o poezie, nu un afurisit de roman; o putea citi chiar atunci, în timpul cursului.

Luă cartea cu poeziile lui T.S. Eliot – o împrumutase de la un prieten, ca să nu-și irosească banii pe un obiect pe care n-avea să-l mai folosească niciodată – și o deschise. Înăuntru, alături de pagina de titlu, se afla fotografia unui bărbat, el însuși cu adevărat insignifiant, ochelari minusculi, de bunicuță, buzele strânse de parcă i-ar fi îndesat cineva în

fund o coadă de mătură de jumătate de metru. Dewayne pufni și începu să răsfoiască paginile. Tărâmul pustiu, Tărâmul pustiu... iat-o.

Oh, rahat. Nu era un limerick¹. Blestemăția continua, pagină după pagină.

– Primele versuri ne sunt de acum atât de bine cunoscute încât ne vine greu să ne imaginăm senzația – șocul – oamenilor care le-au citit pentru prima oară în *The Dial*, în 1922. Nu era ceea ce înțelegeau oamenii prin poezie. Era mai degrabă un soi de antipoezie. Nu se știa cine e poetul. Cui îi aparțineau gândurile acela sumbre, neliniștitoare? Gândiți-vă la imaginile de la început. „Prăcind liliac din țărâna moartă”², „rădăcini amortite”, „uituc omăt”. Dragi prieteni, nici un alt poet din istoria lumii n-a mai scris vreodată astfel despre primăvară.

Dewayne răsfoi poemul până la sfârșit, descoperind că avea peste patru sute de versuri. „Oh, nu. Nu...”

– Ne intrigă faptul că Eliot a preferat, în versul al doilea, liliacul în locul macului, care, la vremea respectivă, ar fi reprezentat o alegere mult mai tradițională. Macii creșteau atunci din belșug în Europa, o asemenea abundență nu se mai pomenise de secole întregi, datorită nenumăratelor cadavre din Războiul Mondial, intrate în putrefacție. Dar, cu mult mai important, macul – având drept conotație somnul narcotic – pare să se potrivească mai bine cu imagistica lui Eliot. Așa că, de ce a ales liliacul? Dacă aruncăm o privire asupra modului în care folosește Eliot aluziile, aici e cel mai probabil vorba despre o referire la elegia lui Whitman, *When Lilacs Last in the Door-yard Bloom'd*³.

Oh, Doamne, era ca un coșmar: stătea în partea din față a sălii și nu pricepea nici măcar un singur cuvânt din tot ce spunea profesorul. Cine-ar fi crezut că e posibil să scrii patru sute de versuri despre o nenorocire de ținut pustiu, *distrus*? Apropo de distrugeri, i se părea că

¹ Poezie umoristică din cinci versuri, cu formă fixă. (n.tr.)

² Traducerea fragmentelor din poem a fost preluată din *România Literară* Nr. 29, ediția online http://www.romlit.ro/trmul_pustiiri_1922 (n.tr.)

³ *Când a înflorit ultima oară liliacul din curte*. (n.tr.)

are capul plin cu bile de rulment. Așa-i trebuia, fiindcă-și pierduse vremea până la patru dimineața, bând votcă Grey Goose.

Își dădu seama că se făcuse liniște, că vocea de dincolo de catedră amuțise. Își ridică privirea spre doctorul Hamilton și văzu că profesorul stătea nemișcat, cu o expresie ciudată pe chip. Elegant sau nu, bătrânul arăta de parcă tocmai i-ar fi scăpat un rahat aburind în pantaloni. Devenise dintr-odată ciudat de tras la față. Sub ochii lui Dewayne, își tamponă meticulos fruntea cu o batistă scoasă cu mișcări încete, pe care o împături apoi cu grijă și și-o puse la loc, în buzunar. Își dresе glasul.

– Scuzați-mă, zise, întinzând mâna către paharul cu apă de pe catedră, din care sorbi o mică înghițitură. Așa cum spuneam, să examinăm metrica folosită de Eliot în prima parte a poemului. În versurile sale cu lungime neuniformă, frazele continuă cu agresivitate de la unul la altul și în ritm apar pauze numai acolo unde sfârșitul versului și al frazei coincid. Remarcați și verbe extrem de accentuate: *prășind*, *amestecând*, *stărnind*. Sunt ca niște băți de tobă dispartate, de rău augur; sunt amenințătoare; zguduie înțelesul frazei; creează un sentiment de neliniște. Ne anunță că în poemul ăsta o să se ntâmpile ceva și că n-o să fie ceva plăcut.

Curiozitatea pe care i-o stărnise lui Dewayne pauza neașteptată păli. Expresia stranie dispăruse de pe fața profesorului cu aceeași rapiditate cu care apăruse, iar tenul lui – deși încă palid – nu mai era cadaveric.

Studentul își îndreptă din nou atenția asupra cărții. Putea să treacă poemul repede în revistă, să deducă despre ce era vorba în blestemăția aia. Aruncă o privire asupra titlului, apoi își coborî ochii către motto, sau epigraf, sau cum s-o mai fi numit.

Se opri. Ce naiba mai era și asta? *Nam Sibyllam quidem...*¹. Indiferent ce-o fi fost, nu era în engleză. Și acolo, îngropată chiar în mijlocul citatului, apărea o mângăleală de-a dreptul bizară, care nici măcar nu făcea parte din alfabetul obișnuit. Se uită la notele explicative din subsolul paginii și află că prima parte era în latină, iar a doua în greacă.

¹ Citat din Satyricon, satiră atribuită lui Gaius Petronius, consilier al împăratului Nero. (n.tr.)

Urma dedicația: Pentru Ezra Pound, *il miglior fabbro*¹. Nota explicativă spunea că ultima parte e în italiană.

Latină, greacă, italiană. Și afurisitul de poem nici măcar nu începuse încă. Ce mai urma, poate niște hieroglife?

Era un coșmar.

Citi prima pagină, apoi a doua. Păsărească, nici mai mult nici mai puțin. „Îți arăta-voi frica într-un pumn de praf.“ Asta ce mai voia să-nsemne? Ochii îi căzură pe versul următor: *Frisch weht der Wind*²...

Închise brusc cartea, simțind că i se făcea rău. Asta-i pusese capac. Doar treizeci de versuri din poem și deja patru limbi. Avea să-și înceapă ziua următoare cu un drum la secretariat, ca să scape de acest fiasco.

Se lăsă pe spătarul scaunului, cu capul zvâcnind. Decizia odată luată, se întrebă cum avea să suporte următoarele patruzeci de minute fără să se urce pe pereți. Măcar dacă ar fi stat undeva, în spate, de unde ar fi putut să iasă neobservat...

Sus, pe podium, profesorul continua cu voce monotonă.

– Toate acestea fiind spuse, să trecem acum la examinarea...

Hamilton amuți din nou, pe neașteptate.

– Scuzați-mă.

Căpătă din nou o expresie vlăguită. Părea – cum? Derutat? Agitat? Nu: părea îngrozit.

Dewayne își îndreptă spatele, brusc interesat.

Mâna profesorului fâlfâi către batistă, o scoase băjbâind și o scăpă când încercă să și-o ducă la frunte. Se uită nehotărât în jur, cu mâna încă fluturând, de parcă ar fi vrut s-alunge o muscă. Își căută fața și începu să și-o atingă ușor, ca un orb. Degetele tremurătoare îi pipăiră buzele, ochii, nasul și părul, apoi loviri din nou aerul.

În sala de conferințe se lăsase liniștea. Asistentul așezat în spatele profesorului își puse jos stiloul, cu o expresie îngrijorată. „Ce se petrece? se minună Dewayne. Are un atac de cord?“

¹ Cel mai priceput meșter (n.tr.)

² Vântul suflă înfiorător (n.tr.)

Profesorul făcu un pas mic înainte, clătinându-se și lovind catedra. Și acum cealaltă mână i se avântă către față, pipăind-o, de data asta mai apăsător, întinzând pielea, trăgându-se de buza de jos, dându-și câteva palme ușoare.

Se opri brusc și își plimbă privirea prin încăperea.

– E ceva în neregulă cu fața mea?

Tăcere de mormânt.

Încet, foarte încet, doctorul Hamilton se relaxă. Inspiră tremurând, o dată și încă o dată, și trăsăturile i se relaxară treptat. Își dresă glasul.

– După cum spuneam...

Dewayne îi văzu degetele unei mâini prinzând din nou viața, zvâcnind, tremurând. Mâna i se reîntoarse pe față, trăgând de piele, trăgând.

Era prea ciudat.

– Spuneam... începu profesorul, dar mâna îi întrerupse discursul.

Gura i se deschise și i se închise, fără să scoată altceva decât o respirație hârâită. Un alt pas târșăit, ca de robot, dând din nou peste catedră.

– Ce sunt chestiile astea? întrebă, și vocea i se frânse.

Doamne, acum se trăgea de piele, întinzându-și grotesc pleoapele, zgâriindu-se cu ambele mâini – apoi urmă mișcarea unei unghii, prelungă, în zigzag, și pe un obraz îi apărură o dâră de sânge.

Prin sală se propagă o undă, ca un oftat stânjenit.

– S-a întâmplat ceva, domnule profesor? întrebă asistentul.

– Am... pus... o întrebare.

Hamilton răspunsese mârâind, aproape fără voia lui, cu vocea înăbușită și distorsionată de mâinile care îl trăgeau de pielea feței.

Un alt pas împleticit, după care îi scăpă pe neașteptate un țipăt.

– Fața mea! De ce nu-mi spune nimeni ce nu e în ordine cu *fața mea*?

O altă tăcere de mormânt.

Degetele începură acum să sape și pumnul lovi în nas, care trosni ușor.

– Luați-i de pe mine! *Mănâncă din fața mea!*

Oh, rahat! Sângele îi țâșni din nări, împrășcându-i cămașa albă și costumul gri-închis. Pe fața lui, degetele erau ca niște gheare, rupând și sfâșiind; apoi un deget i se înalță ca un cârlig și – văzu Dewayne cu o groază cumplită – pătrunse într-una dintre orbite.

– Afară! Scoateți-i afară!

Urmă o mișcare bruscă de rotație, care îi aduse aminte lui Dewayne de extragerea unui polonic de înghețată, și globul ochiului se proiectă brusc în exterior, grotesc de mare, legănându-se și uitându-se drept la el, dintr-un unghi de neimaginat.

În sală răsunară țipete. Studenții din primul rând se traseră înapoi. Asistentul sări în picioare și alergă spre Hamilton, care-l respinse cu violență.

Dewayne se pomeni pironit de scaun, cu mintea goală, cu membrele paralizate.

Profesorul Hamilton făcu încă un pas mecanic, apoi încă unul, smulgându-și smocuri de păr și clătinându-se de parcă ar fi fost gata să cadă drept peste el.

– Un doctor! țipă asistentul. Aduceți un doctor!

Vraja se rupse. Agitația se stârni dintr-odată, toată lumea ridicându-se în același timp, se auziră cărțile căzând, o babilonie sonoră de voci panicate.

– Fața mea! zbiră profesorul, acoperind vacarmul. Unde e?

Începu haosul, studenți alergau spre ușă, cineva plângea. Alții se grăbiră spre partea din față a sălii, către profesorul cuprins de spaimă, încercând să pună capăt atacului său sinucigaș. Hamilton îi lovea orbește, scoțând un sunet ascuțit, pătrunzător, chipul său fiind o mască roșie. Cineva care înainta pe rândul de scaune croindu-și drum cu forța călcă apăsător pe piciorul lui Dewayne. Fața lui fusese împrășcată de stropi de sânge; îi simțea calzi pe piele. Totuși, nu se clinti. Descoperi că era incapabil să-și ia ochii de la profesor, că nu era în stare să fugă de coșmar.

Studenții se luptaseră cu Hamilton, aducându-l lângă catedră, și alunecau pe sângele lui, încercând să-i imobilizeze brațele care se zvârcoleau și trupul care se zbătea cu violență. Sub ochii lui Dewayne, el îi respinse cu o forță demonică, înșfăcă paharul cu apă, îl izbi de catedră și începu să-și înfigă urlând cioburile în propriul gât, răsucind și extrăgând, ca și cum ar fi încercat să sape ca să scoată ceva.

Pe urmă Dewayne descoperi pe neașteptate că se putea mișca. Se ridică ajutându-se de mâini, alunecă, alergă de-a lungul rândului către intervalul dintre scaune și sprintă în susul treptelor, către ușa din spate a amfiteatrului. Unicul lui gând îi cerea să se îndepărteze de oroarea inexplicabilă la care fusese martor. În timp ce se năpustea pe ușă afară și se lansa cu toată viteza pe coridor, în minte îi răsună, iarăși și iarăși, o singură propoziție:

Îți arăta-voi frica într-un pumn de praf.

– Vinnie? Vin? Sigur n-ai nevoie de ajutor?

– Sigur! Locotenentul Vincent D'Agosta se strădui să-și păstreze vocea calmă și egală. Sigur că nu. E în ordine. Încă două minute și gata.

Își ridică privirea spre ceas: aproape ora nouă. Încă două minute. Da, cum să nu. Dacă reușea se pună cina pe masă la ora zece, se putea considera norocos.

Bucătăria Laurei Hayward – încă o mai considera bucătăria ei; el nu se mutase acolo decât de șase săptămâni – era de obicei o oază de ordine, tot atât de liniștită și de imaculată ca ea însăși. Acum semăna a zonă de război. Chiuveta era plină ochi de oale murdare. În jurul coșului de gunoi zăceau o jumătate de duzină de cutii de conserve goale, din care picura sos de roșii și ulei de măsline. Pe masă erau deschise aproape tot atâtea cărți de bucate, cu paginile ascunse sub coji de pâine și viscole de făină. Singura fereastră, cu vedere către intersecția înzăpezită dintre 77th și First, era împetrită de grăsimea cârnaților fripiți. Și, cu toate că ventilatorul funcționa la putere maximă, mirosul de carne arsă se încăpățâna să zăbovească în aer.

De câteva săptămâni, ori de câte ori le permisese programele lor de lucru să-și petreacă timpul împreună, Laura reușise să pregătească în grabă – după toate aparențele aproape fără efort – o masă delicioasă. D'Agosta fusese uluit. Pentru în-curând-fosta-lui-soție, aflată în momentul respectiv în Canada, gătitul fusese întotdeauna un chin, acompaniat de oftături histrionice și zăngănit de cratițe, cu